

Zuhr-i Âhir Namazı Nedir? Bu Namazı Kılmak Gerekir Mi?

22 Nisan 2025

Zuhr-i âhir, son öğle namazı demektir. Bazı İslam bilginleri, bir yerleşim yerinde birden fazla mescitte cuma namazı kılındığında ilk kılınan cumanın dışındakilerin sahih olmama ihtimaline binaen, ihtiyaten o günkü öğle namazının kılınmasını önermişlerdir. Zuhr-i âhir adıyla kılınan bu namaz, cuma namazına dâhil değildir. Hz. Peygamber'den ve ilk dönemlerden gelen rivâyetler arasında bu isimle kılınmış bir namaz yoktur. Zuhr-i âhir, İslam coğrafyasının genişlemesi ve şehirlerde nüfusun kalabalıklaşması sonucu, cuma namazının, Hz. Peygamber (s.a.s.) döneminde olduğu gibi bir şehirde bir tek camide kılınmasının mümkün olmaması, birden fazla camide cuma namazının kılınması zorunluluğunun ortaya çıkması ile gündeme gelmiş bir namazdır.

Gerekçesi de birden fazla camide kılınan cuma namazlarından ilk önce kılınanın geçerli olacağı, diğer camilerde kılınan namazın ise geçersiz olabileceği varsayımdır. İşte bu şüpheli durumdan kurtulmak için içinde bulunulan cuma vakti kastedilerek ihtiyaten, zuhr-i âhir yani "vaktine ulaşıp da eda edilemeyen son öğle namazı" niyeti ile dört rek'atlık bir namaz kılınması bazı âlimlerce uygun görülmüştür. (İbn Âbidîn, Reddû'l-muhtâr, 2/145-147; Karâfî, ez-Zahîre, 2/354-355; İbn Kudâme, el-Muğnî, 2/248; Şirbînî, Muğni'l-muhtâc, 1/544-545) Cuma namazının tek camide kılınması, cumanın anlamına uygun olmakla birlikte, kalabalık şehirlerde bunun yerine getirilmesi mümkün olmamaktadır.

Zaten Hanefî mezhebinde fetvaya esas olan görüşe göre herhangi bir kayıt olmaksızın bir şehirde birden çok camide cuma namazı kılınabilir. (İbn Âbidîn, Reddû'l-muhtâr, 2/145-146) İmam Şâfî de Bağdat'a gittiğinde cuma namazının birden fazla yerde kılındığını görmüş ve buna karşı çıkmamıştır. (Nevevî, el-Mecmû', 4/585; Şirbînî, Muğni'l-muhtâc, 1/544) Böyle olunca, her bir camide kılınan cuma namazının ayrı ayrı geçerli olması, bu yönden aralarında bir fark gözetilmemesi esas olup cuma namazı kılanların ayrıca zuhr-i âhir (son öğle namazı) kılmaları gerekmez.

Kaynak: Diyanet İşleri Başkanlığı, Din İşleri Yüksek Kurulu Fetvaları (12. Baskı, 2025), s. 233